تبیین تجارب زیسته دانشجویان اتاق عمل از اولین مواجهه با محیط بالینی: یک مطالعه کیفی

نویسندگان: مریم تولیت[1]، سمانه باقریان[1]، سیمین شرفی[2]

[1] دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

[2] دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

مقدمه و هدف

اولین مواجهه دانشجویان تکنولوژی جراحی با محیط اتاق عمل، تجربه‌ای سرنوشت‌ساز در شکل‌دهی هویت حرفه‌ای آنان است. این مواجهه نه تنها یک رویداد آموزشی، بلکه تجربه‌ای عمیق عاطفی، شناختی و اجتماعی است که تصو دانشجو از حرفه، بیمار و خود را به‌طور پایدار تحت تأثیر قرار می‌دهد.

هدف: این مطالعه با هدف تبیین تجارب زیسته دانشجویان از نخستین حضور در محیط بالینی اتاق عمل انجام شد تا ابعاد پنهان و آشکار این تجربه شناسایی و زمینه‌ساز طراحی آموزش هدفمند گردد.

روش پژوهش

این مطالعه کیفی با رویکرد تحلیل محتوای مرسوم در سال ۱۴۰۳ انجام شد. با نمونه‌گیری هدفمند، ۱۵ دانشجوی تکنولوژی جراحی انتخاب شدند. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته گردآوری و با روش گرانهیم و لندمن (۲۰۰۴) تحلیل شدند.

- رویکرد: کیفی – تحلیل محتوای مرسوم
- مشارکت‌کنندگان: ۱۵ دانشجوی تکنولوژی جراحی
- ابزار گردآوری: مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته
- روش تحلیل: گرانهیم و لندمن (۲۰۰۴)

یافته‌ها

تحلیل داده‌ها منجر به استخراج ۵ مقوله اصلی شد که ابعاد گوناگون تجربه نخستین مواجهه را پوشش می‌دهند:

کد اولیه: ۱۰۵

زیرمضمون: ۴

مقوله اصلی: ۵

- شکاف بین آموزش تئوری و واقعیات عملی
- تجربه زیسته عاطفی – روانی؛ چرخه هیجان و ترس
- نقش دوسویه استاد در یادگیری و انگیزش
- چالش‌های ساختاری و منابع آموزشی
- تثبیت تدریجی هویت حرفه‌ای

★ یافته محوری: شکاف آموزشی نظری و عملی مهم‌ترین چالش بود؛ فضای عاطفی اتاق عمل نیز در شکل‌گیری تجربه دانشجویان نقش تعیین‌کننده داشت.

نتیجه‌گیری

نخستین تجربه بالینی دانشجویان تکنولوژی جراحی، فرایندی پیچیده و چندبعدی است که با تلاقی ابعاد عاطفی، شناختی، ساختاری و هویتی شکل می‌گیرد. شناخت ابعاد مختلف این تجربه می‌تواند مبنای علمی برای طراحی مداخلات آموزشی هدفمند، ایجاد محیط‌های یادگیری حمایتی و تربیت کارشناسان شایسته فراهم کند.

★ کاربرد: طراحی آموزش هدفمند و محیط یادگیری حمایتی

واژه‌های کلیدی

تجربه بالینی | اتاق عمل | تکنولوژی جراحی | پژوهش کیفی | تجربه زیسته